

Nr 237.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Europarådets rådgivande församling år 1951 vid dess tredje ordinarie möte fattade beslut; given Stockholms slott den 25 april 1952.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed anhålla om riksdagens yttrande angående vissa i nämnda protokoll omförmälda, av Europarådets rådgivande församling år 1951 vid dess tredje ordinarie möte fattade beslut.

GUSTAF ADOLF.

Östen Undén.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen lämnas en redogörelse för rådgivande församlingens generaldebatt och för de viktigare av församlingens rekommendationer jämte ministerkommitténs beslut rörande dessa. I likhet med vad som skedde förra året, har det befunnits lämpligt och önskvärt, att Kungl. Maj:t genom proposition underställer riksdagen rekommendationerna för yttrande.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 april 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför ministern för utrikes ärendena följande.

I en den 18 augusti 1950 antagen rekommendation hemställde Europarådets rådgivande församling, att möjligheter måtte skapas för rådets ministerkommitté att genom majoritetsbeslut uppmana medlemsstaternas regeringar att underställa sina parlament sådana rekommendationer av församlingen, som voro av särskilt viktig natur. Ehuru enighet inom ministerkommittén icke uppnåddes om tillämpning av det i församlingens ifrågasvarande rekommendation förordade tillvägagångssättet, beslöt Kungl. Maj:t att genom proposition till 1951 års riksdag såtillvida tillmötesgå församlingens önskemål, att riksdagens yttrande inhämtades över vissa av församlingen år 1950 vid dess andra ordinarie möte antagna rekommendationer, vilka av församlingens ständiga utskott betecknats såsom brådskande eller särskilt viktiga (prop. nr 54 och r. skr. nr 185).

Den rådgivande församlingens tredje ordinarie möte ägde rum i Strasbourg 5—15 maj och 26 november—11 december 1951. Vid mötet antog församlingen följande tjugotre rekommendationer, av vilka de sju första hänföra sig till förra och de återstående sexton till senare delen av mötet.

Rekommendation (nr 1) angående konventionsförslag om lika behandling av medborgare.

Rekommendation (nr 2) angående konventionsförslag om upprättande av ett europeiskt flyktingkontor.

Rekommendation (nr 3) angående upprättande av en europeisk arbetsmarknadsbyrå.

Rekommendation (nr 4) angående rapport över OEEC:s verksamhet.

Rekommendation (nr 5) angående full sysselsättning.

Rekommendation (nr 6) angående samordning av medlemsstaternas och deras transoceana besittningars ekonomi.

Rekommendation (nr 7) angående upprättande av ett organ för fördelning och inköp av råvaror.

Rekommendation (nr 8) angående upprättande av en europeisk myndighet för jordbruk.

Rekommendation (nr 9) angående en postunion mellan medlemsstaterna.

Rekommendation (nr 10) angående en gemensam politik för full sysselsättning.

Rekommendation (nr 11) angående en gemensam politik i syfte att sänka tullmurarna inom Europa.

Rekommendation (nr 12) angående bildande av en sammanslutning av de europeiska flygbolagen.

Rekommendation (nr 13) angående flykting- och överbefolkningsproblemet.

Rekommendation (nr 14) angående en gemensam politik på det sociala området.

Rekommendation (nr 15) angående tilläggsprotokoll till konventionen om de mänskliga rättigheterna.

Rekommendation (nr 16) angående förberedande åtgärder för en europeisk utlämningskonvention.

Rekommendation (nr 17) angående upprättande av en europeisk fond för politiska flyktingar.

Rekommendation (nr 18) angående utbyte av lärare, studenter och unga tekniker mellan medlemsstaterna.

Rekommendation (nr 19) angående skydd av konstskatter och historiska minnesmärken i händelse av krig.

Rekommendation (nr 20) angående instiftande av ett Europarådets pris.

Rekommendation (nr 21) angående mål och riktlinjer för en europeisk politik.

Rekommendation (nr 22) angående upprättande av en enhetlig europeisk jurisdiktion.

Rekommendation (nr 23) angående utkast till ny stadga för Europarådet.

Av nyssnämnda rekommendationer kommer nr 15 angående tilläggsprotokoll till konventionen om de mänskliga rättigheterna att i sinom tid bli föremål för behandling i särskild proposition.

Ehuru väl församlingens ständiga utskott ej på sätt som skedde näst föregående år betecknat vissa rekommendationer såsom särskilt angelägna, torde bland ovan uppräknade rekommendationer nr:ris 8, 11, 13, 21, 22 och 23 kunna betraktas såsom varande av särskild vikt och av sådan beskaffenhet att de lämpligen synas böra göras till föremål för en redogörelse till riksdagen och underställas riksdagen för yttrande.

Texterna till ifrågavarande rekommendationer torde i svensk översättning få såsom bilagor Litt. A—F fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Innan jag övergår till att behandla sistnämnda rekommendationer och ministerkommitténs vid dess möte i Paris den 19—20 mars 1952 fattade beslut rörande desamma, kan det till belysning av olika meningsriktningar

inom församlingen och av vissa därmed sammanhängande för Europarådet aktuella frågeställningar vara på sin plats att här återge en promemoria med redogörelse för den generaldebatt, som inledde och avslutade senare delen av församlingens tredje ordinarie möte.

P. M. angående generaldebatten.

Den nyssnämnda generaldebatten ägde rum på grundval av rapporter från församlingens allmänna utskott med förslag till rekommendationer angående mål och riktlinjer för en europeisk politik och en ny stadga för Europarådet. Den allmänna diskussionen kring dessa förslag kom liksom under generaldebatten vid tidigare församlingsmöten att i hög grad präglas av frågan om Storbritanniens, och i anslutning därtill i viss mån de skandinaviska staternas, ställning med avseende på en fastare europeisk enhet. Förutom den gamla grupperingen federalister kontra funktionalister bidro denna gång vissa särskilda omständigheter till att den brittiska Europapolitiken ställdes i förgrunden. För det första hade sålunda en av pionjärerna för Europarådets tillkomst och en av de främsta förespråkarna för den europeiska enhetstanken, Winston Churchill, sedan några veckor ställts i spetsen för en ny brittisk regering. Vidare hade i samband med den debatt mellan europeiska parlamentariker och amerikanska kongressmedlemmar, som ägde rum i Strasbourg omedelbart före församlingens möte, ett nytt tydligt utslag erhållits på en inflytelserik amerikansk opinion till förmån för ökad ekonomisk och politisk integration i Europa och en klar antydan gjorts om sambandet mellan en dylik integration och fortsatt amerikanskt ekonomiskt bistånd. Slutligen hade församlingens allmänna utskott i samband med framläggandet av sina ovannämnda förslag riktat den mest enträgna vädjan till Storbritannien om närmare samarbete med de europeiska länderna på kontinenten, i första hand åtminstone genom anslutning till Schumanplanens kol- och stålgemenskap och genom att medverka vid skapandet av Plevenplanens europeiska armé.

För att klarlägga den brittiska regeringens politik intog den nye inrikesministern Sir David Maxwell Fyfe under generaldebatten vid mötets början för en dag sin plats i församlingen. I ett längre anförande utvecklade han ingående den brittiska inställningen till de aktuella samarbets- och integrationsproblemen under framhållande av brittiska regeringens bestämda önskan och avsikt att medverka i det gemensamma arbetet för en lösning av dessa problem. Storbritannien ville sålunda även i fortsättningen »såsom en entusiastisk medlem» deltaga i allt arbete inom Europarådet. På tal om dettas betydelse framhöll han att församlingen, vars inflytande ofta underskattades till och med av dess egna medlemmar, hade det största värde bl. a. såsom »en brännpunkt för europeisk allmän opinion» och såsom forum för fri diskussion i europeiska frågor. Europarådet hade även stor betydelse i samband med lösningen av praktiska problem och brittiska regeringen skulle med beaktande av detta förhållande eftersträva att framlägga förslag till konstruktiva och praktiska arbetsuppgifter för Europarådet särskilt i fråga om samarbete på det juridiska, sociala och tekniska området, där mycket återstode att göra genom avslutande av multilaterala konventioner i för folkens välfärd viktiga frågor, som hittills lämnats obeaktade av regeringarna.

Sir David sade sig därefter vilja klargöra, att man från brittisk sida när man talade om en Atlantunion eller Atlantgemenskap ej avsåge en federation omfattande Atlantpaktens länder. Enligt brittisk uppfattning föreläge ej

någon konflikt eller oförenlighet mellan det nära samarbetet på försvarets och andra områden, som hölle på att utvecklas inom ramen för Atlantpaksorganisationen (NATO), och den samverkan och verksamhet, som ägde rum inom Europarådet. »Var och en av dessa grupper bidrager till och fullföljer den andras utveckling. Endast deras existens vid sidan av varandra kan bevara en fri värld. Det är i denna anda, som vi välkomna alla planer för närmare europeisk integration, och vi önska i varje etapp associera oss med varje nytt organ, som må upprättas inom ramen för sådana planer.»

Med utgångspunkt från ovan återgivna principförklaring övergick Sir David till att redogöra för sin regerings ställning till de olika projekt, som voro föremål för diskussion. Vad först beträffar en europeisk federation vore det, om detta begrepp användes i sin ursprungliga och verkliga mening, ej möjligt för ett land med Storbritanniens särskilda ställning att ansluta sig. Däremot inginge det i Storbritanniens politik att stödja avslutandet av partiella överenskommelser om upprättande av speciella myndigheter under Europarådets egid och att nära samverka med dessa. Brittiska regeringen välkomnade sålunda Schumanplanen och ämnade, därest den ratificerades, upprätta en fast delegation hos den Höga Myndigheten med uppgift att »inleda förbindelse med och praktiskt samverka med denna». Brittiska regeringen hoppades även, att de pågående diskussionerna i Paris angående en europeisk armé skulle leda till resultat, i vilket fall regeringen skulle överväga, hur den bäst skulle kunna praktiskt associera sig med den nya organisationen. Något löfte om fullständigt och ovillkorligt deltagande i den slutliga europeiska försvarsgemenskapen kunde emellertid ej avgivnas.

Församlingens reaktion på denna brittiska regeringsdeklaration utmärktes av besvikelse från federalisterna i synnerhet från de större kontinental-europeiska länderna, medan de brittiska delegaterna, oavsett om de tillhörde det nya regeringspartiet eller det i opposition försatta arbetarpartiet, förklarade sig helt ense med de riktlinjer för Storbritanniens politik, som uppdragits av Sir David Maxwell Fyfe. Liksom denne betonade de allmänt de positiva drag i denna politik, varpå bl. a. förklaringen om Schumanplanen erbjöde ett exempel, samtidigt som de med den största entydighet fastslog de främst av hänsyn till samväldet betingade gränserna för brittisk deltagande i varje europeisk integration, som skulle medföra inskränkningar i den nationella suveräniteten.

Generaldebatten återupptogs under församlingsmötets sista två dagar och inleddes med anföranden av den tyske förbundskanslern Adenauer, Italiens konseljpresident och utrikesminister de Gasperi samt franska och belgiska utrikesministrarna Schuman och van Zeeland, vilka utvecklade sin allmänna syn på det europeiska enhetsproblemet och aktuella integrationsprojekt. Alla fyra talarna förklarade sin varma anslutning till den europeiska enhetstanken, samtidigt som de, med olika nyanser, varnade för en underskattning av svårigheterna för ett snabbt förverkligande av denna tanke och framhöll lämpligheten av en etappvis fortgående utveckling. I sistnämnda hänseende underströks särskilt de stora framsteg Schumanplanens ikraftsättande och en lösning av frågan om den europeiska armén skulle innebära för arbetet på Europas enande.

Någon egentlig debatt på grundval av de fyra ministrarnas anföranden kom ej till stånd. Församlingens slutdebatt kom i stället att domineras av tillkännagivandet den sista sammanträdesdagen av Spaaks avgång såsom församlingens ordförande och det anförande, som denne därefter höll från sin plats i församlingen. Detta anförande, i vilket Spaak med skärpa och bitterhet gav uttryck för sin besvikelse över Europarådets och det europeiska enhetsproblemet aktuella läge, torde trots den tillspetsade formen kunna

sågas rätt väl belysa de problem, som de grundläggande skillnaderna mellan de olika i församlingen företrädde meningsriktningarna skapa för Europarådet.

Inledningsvis framhöll Spaak att Europarådet råkat in i en period av »negativism och stagnation». Han hade med sorg och förvåning konstaterat, hur mycken talang och energi, som under församlingens möte utvecklats för att förklara, varför man *ej* kunde medverka till Europas enande. »Alla hade sina goda skäl till passivitet.» Vissa tyskar måste avvakta Tysklands enande, vissa belgare måste avvakta Storbritanniens anslutning, vissa fransmän önskade *ej* ett enat Europa med Tyskland som enda övriga stormakt, engelsmännen kunde *ej* delta med hänsyn till samväldet och »våra skandinaviska vänner medverka till allt detta i en, som det synes mig, rätt desillusionerad och ointresserad anda».

Med anledning av de brittiska försäkringarna om samarbetsvilja ville Spaak fråga sig, huruvida det verkligen vore någon mening för församlingen att sammanträda två gånger om året, därest detta samarbete såsom från brittisk sida förordades endast skulle ha formen av överenskommelser mellan regeringarna, särskilt som de viktigaste överenskommelser, nämligen avseende Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC) och den europeiska betalningsunionen (EPU), som i detta sammanhang oftast framfördes såsom exempel, träffats utan någon som helst medverkan av Europarådet.

Spaak hävdade vidare bl. a., att församlingen under sitt möte underlåtit att tillvarata alla möjligheter. Sedan den brittiska inställningen klargjorts, vilket aldrig hade skett mera kategoriskt och med större uppriktighet än denna gång, hade församlingen sålunda i stället för att djärvt se detta faktum i ögonen och taga risken av att försöka skapa en kontinental europeisk federation sökt att genom kraftlösa kompromisser åstadkomma enighet.

Rekommendationen nr 8 angående upprättande av en europeisk myndighet för jordbruk.

Franska regeringen tillställde i slutet av mars 1951 regeringarna i Europarådets medlemsstater samt i Österrike, Portugal och Schweiz en inbjudan till deltagande i en konferens, som med Schumanplanen om upprättande av en överstatlig myndighet och en gemensam marknad för kol- och stålindustrierna såsom förebild skulle ha till uppgift att undersöka möjligheterna att skapa en gemensam organisation för de viktigaste jordbruksmarknaderna i Europa. Med uttalande av sin uppskattning av detta initiativ av franska regeringen hemställde församlingen, att ministerkommittén skulle snarast möjligt inom Europarådets ram sammankalla en expertkonferens med deltagande även av sådana länder, som voro medlemmar i OEEC men *ej* i Europarådet, och med uppgift att utarbeta förslag till en konvention om upprättande av en europeisk jordbruksmyndighet.

Ministerkommittén beslöt vid sitt möte i Paris, att denna rekommendation skulle överlämnas till den förberedande konferens i Paris den 25 mars 1952 rörande organisationen av de europeiska jordbruksmarknaderna, till vilken franska regeringen till fullföljande av sitt ovannämnda initiativ inbjudit samtliga i Europarådet och OEEC företrädde stater.

Rekommendationen nr 11 angående en gemensam politik i syfte att sänka tullmurarna inom Europa.

I denna rekommendation angav församlingen vissa huvudprinciper för en överenskommelse om en gemensam europeisk lågtullpolitik. En dylik politik skulle taga sikte på att först bestämma en allmän högsta tullgräns och att därefter successivt sänka tullarna genom att fastställa maximala tullnivåer för olika huvudgrupper av varor.

Ministerkommittén godkände vid sitt möte i Paris ett redan tidigare av ministerkommitténs rådgivare fattat beslut om att för studium hänskjuta denna rekommendation till det arbetsutskott för sänkning av tullnivåer, som tillsatts inom Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT).

Rekommendationen nr 13 angående flykting- och överbefolkningsproblemet.

Denna rekommendation innehöll i huvudsak tre förslag, vilka ursprungligen framlagts i en rapport från en inom Europarådet tillsatt expertkommitté för behandling av flyktings- och överbefolkningsproblemet. Enligt det första av dessa förslag hemställde församlingen till ministerkommittén, att en särskild förbindelsekommitté skulle upprättas bestående av tre medlemmar från vardera ministerkommittén och församlingen. Förbindelsekommittén skulle ha till uppgift att uppdraga riktlinjerna för en gemensam europeisk politik och att följa och samordna medlemsstaternas och olika internationella organisationers verksamhet med avseende på flyktings- och överbefolkningsproblemet. Enligt det andra förslaget skulle förbindelsekommittén utse en speciell representant, som skulle utåt företräda Europarådet vid behandlingen av flyktings- och överbefolkningsfrågor. Slutligen hemställde församlingen, att ministerkommittén skulle uppskjuta ett slutligt ställningstagande till den under förra delen av församlingens tredje möte antagna rekommendationen (nr 2) om upprättande av ett europeiskt flyktingkontor, intill dess den särskilda förbindelsekommittén beretts tillfälle att pröva förslaget.

Vid sitt möte i Paris godkände ministerkommittén förslaget om upprättande av en särskild förbindelsekommitté. Ministerkommittén beslöt vidare att anmoda denna kommitté att avgiva yttrande med anledning av förslaget om utseende av en särskild representant för Europarådet i flyktings- och överbefolkningsfrågor.

Rekommendationen nr 21 angående mål och riktlinjer för en europeisk politik.

Med utgångspunkt från den i Washingtondeklarationen i september 1951 av Frankrikes, Förenta Staternas och Storbritanniens utrikesministrar gjorda hänvisningen till en europeisk kontinental gemenskap, med vilken Storbritannien förklarade sig önska upprätta så nära förbindelse som möjligt på alla stadier av dess utveckling, hemställde församlingen i denna rekommendation

dations huvudavsnitt, att ministerkommittén skulle främja avslutandet snarast av en överenskommelse mellan därtill sinnade medlemsstater om upprättande av en politisk myndighet, som skulle vara underkastad en parlamentarisk församlings demokratiska kontroll. Denna myndighets kompetens skulle begränsas till sådana försvars- och utrikesfrågor, beträffande vilka organisationen av en europeisk armé och dennas användning inom ramen för Atlantpakten skulle nödvändiggöra ett gemensamt utövande av suveräniteten. Denna överenskommelse skulle vidare fastställa grunderna för anknötning till den politiska myndigheten från sådana länder, särskilt då Storbritannien, som kunde väntas ej ingå i myndigheten.

Vid sitt möte i Paris beslöt ministerkommittén att uppskjuta ett ställningstagande till denna rekommendation i avvaktan på resultatet av den utredning, som ministerkommittén beslutat låta göra med anledning av ett vid nyssnämnda möte av brittiska regeringen väckt förslag angående viss ombildning av Europarådet. Detta förslag, den s. k. Edenplanen, kommer att beröras i samband med behandlingen nedan av rekommendationen om en revision av Europarådets stadga.

Rekommendationen nr 22 angående upprättande av en enhetlig europeisk jurisdiktion.

Med denna rekommendation, som torde få ses i samma allmänna sammanhang som rekommendationerna nr 21 och nr 23 om mål och riktlinjer för en europeisk politik och om en ny stadga, förordade församlingen upprättande av en europeisk domstol, som skulle träda i stället för de i överenskommelserna om bl. a. sådana organisationer som kol- och stålgemenskapen och den europeiska försvarsgemenskapen förutsedda domstolarna och som därjämte skulle vara behörig att döma i tvister mellan Europarådets medlemsstater angående tillämpningen av stadgan, europeiska konventioner m. m.

Församlingen rekommenderade ministerkommittén att utse en expertkommitté med uppdrag att utarbeta förslag till en konvention om upprättande av en europeisk domstol av föreslagen art.

Ministerkommittén beslöt vid sitt möte i Paris att anmoda medlemsstaternas regeringar att avgiva yttranden med anledning av denna rekommendation.

Rekommendationen nr 23 angående utkast till ny stadga för Europarådet.

Församlingen rekommenderade ministerkommittén att godkänna ett till denna rekommendation fogat utkast till ny stadga för Europarådet och att uppmana medlemsstaterna att ratificera den nya stadgan. De i detta utkast föreslagna nya bestämmelserna hade till den övervägande delen hämtats från de många olika förslag till stadgeändringar, som alltsedan Europarådets tillkomst framförts och enhälligt eller med stor majoritet antagits av församlingen i form av rekommendationer eller resolutioner. Detta gäller

bl. a. den nya avfattningen av stadgans artikel 1, enligt vilken dels, i moment a), Europarådets verksamhetsområden utökats att omfatta även medlemsstaternas säkerhet, dels, i moment d), bestämmelsen om att frågor rörande medlemsstaternas försvar icke falla inom Europarådets kompetens slopats.

Till samma kategori höra även i utkastet inbegripna bestämmelser angående ökad konsultation av församlingen i frågor tillhörande Europarådets kompetens och angående förenklingar av proceduren för tillkomsten av konventioner inom ramen för Europarådet.

Bland ändringar utan grundval i tidigare av församlingen antagna rekommendationer märkas främst vissa bestämmelser angående nya och ökade exekutiva befogenheter för Europarådet. Enligt dessa bestämmelser skulle höga kommissarier kunna tillsättas, vilka skulle utses att vara ansvariga inför ministerkommittén samt ha till uppgift att utöva vissa verkställande befogenheter, såsom exempelvis sådana, som skulle följa av en sammanlutning mellan Europarådet och OEEC m. fl. organisationer eller av framdeles avslutade konventioner mellan samtliga medlemsstater eller endast några av dessa.

På dagordningen för ministerkommitténs möte i Paris hade denna rekommendation jämte den ovan behandlade rekommendationen om mål och riktlinjer för en europeisk politik sammanförts under en gemensam rubrik, vars avfattning angav, att avsikten var, att under denna punkt skulle i första hand behandlas det allmänna spørsmålet om Europarådets ställning och framtida uppgifter med hänsyn till den utveckling av enhetssträvandena i Västeuropa, som kännetecknades av Schumanplanen och den europeiska försvarsgemenskapen (Europaarmén).

Vid behandlingen av detta spørsmål inom ministerkommittén framlade utrikesminister Eden ett förslag om vissa ändringar i Europarådets struktur, som enligt brittiska regeringens uppfattning skulle medföra en lämpligare lösning av Europarådets aktuella problem än den i rekommendationen om en ny stadga föreslagna omvandlingen av församlingen till »en kvasi-federal institution med lagstiftande och verkställande befogenheter». Enligt ifrågasvarande brittiska förslag skulle Europarådet ombildas på så sätt, att dess organ skulle kunna tjäna såsom institutioner för Schumanplanen, den europeiska försvarsgemenskapen och andra sådana framdeles eventuellt tillkommande organisationer med samma uppbyggnad och medlemskap. Samtidigt skulle emellertid Europarådet fortsätta att vara en organisation för samarbete mellan regeringarna i Västeuropa och liksom hittills fullfölja de i stadgans artikel 1 angivna syftena. Särskilt viktigt härvidlag vore att Europarådet fortsättningsvis skulle få mottaga och dryfta periodiska rapporter från OEEC.

Det brittiska förslaget förutsätter, att en utredning verkställs angående vilka förbindelser, som böra upprättas mellan Europarådet, när det sammanträder med samtliga femton medlemmar, och när det vid behandling av den europeiska försvarsgemenskapen och Schumanplanen sammanträder med mera begränsat medlemskap.

Enligt brittiska regeringens uppfattning skulle följande fördelar vinnas genom den föreslagna ombildningen av Europarådet:

- a) Europarådet skulle bli en integrerande del av den europeiska gemenskapen;
- b) det skulle få värdefulla arbetsuppgifter;
- c) dubbling av europeiska organ skulle undvikas;
- d) Schumanplanen och den europeiska försvarsgemenskapen skulle er hålla en färdig arbetsapparat;
- e) det skulle bli möjligt för sådana länder som Storbritannien, vilka avsågo att upprätta nära förbindelser med den europeiska gemenskapen, att i lämpliga former samverka med gemenskapens parlamentariska och ministeriella institutioner liksom även med de exekutiva organen.

Det brittiska förslaget fick inom ministerkommittén ett i princip välvilligt mottagande. Samtidigt som förslaget att låta Europarådet bli ett gemensamt organ för europeisk integration välkomnades såsom ett värdefullt bidrag till lösningen av det samordningsproblem, som uppkommit genom utvecklingen av de olika europeiska samarbetsformerna, framhölls emellertid från flera håll, att betydande svårigheter av i första hand praktisk och teknisk natur måste förutses i samband med den närmare utformningen av Edenplanen, särskilt då det gällde Europaarméns inordnande under Europarådet. Från svensk sida framfördes bestämda invändningar mot förslaget att förbinda den planerade organisationen för europeisk försvarsgemenskap med Europarådet (bil. Litt. G).

Ministerkommittén beslöt, att den brittiska regeringens förslag skulle göras till föremål för närmare utredning och att, i avvaktan på resultatet därav, uppskjuta ett ställningstagande till rekommendationen om en ny stadga.

Förutom de inledningsvis uppräknade rekommendationerna antog församlingen vid sitt tredje möte tio resolutioner. Bland dessa må nämnas en vid mötets senare del antagen resolution, varigenom församlingen godkände en av ministerkommittén beslutad stadgeändring angående utökning av vissa länders antal platser i församlingen. I enlighet med detta beslut har Turkiet erhållit ytterligare två platser (10 mot förut 8), och ytterligare en plats vardera tilldelats Belgien (7 mot förut 6), Danmark (5 mot förut 4), Nederländerna (7 mot förut 6), Grekland (7 mot förut 6) och Norge (5 mot förut 4).

I samband med ministerkommitténs beslut om ifrågavarande ökning av antalet platser i församlingen gjordes från svensk sida till protokollet en reservation för de konsekvenser, som beslutet kunde få för övriga länders representation i församlingen.

Mellan Europarådets medlemsstater har hittills endast avslutats en konvention, nämligen den angående skydd för de mänskliga rättigheterna (prop. nr 165/1951), till vilken initiativet togs genom en av församlingen vid dess första möte 1949 antagen rekommendation. Sedan behandlingen av några

andra från samma möte härrörande rekommendationer numera i det allra närmaste slutförts, kunna ytterligare tre konventioner inom en nära framtid väntas bli undertecknade av medlemsstaternas regeringar. Den ena av dessa konventioner innehåller bestämmelser angående likvärdighet för avgångsbetyg från skolor i syfte att möjliggöra tillträde till universitet och högskolor i medlemsländerna. De båda andra konventionerna, som utarbetats av en av Europarådet tillsatt expertkommitté på grundval av inom Internationella arbetsorganisationen uppgjorda konventionsutkast, avse att skapa förutsättningar för en tillämpning i möjligaste mån av varje medlemslands sociallagstiftning på övriga länders medborgare. Konventionerna, som äro att betrakta såsom interimsoverenskommelser i avvaktan på att det skall bliva möjligt att utsträcka den mellan Brysselpaktens stater den 7 november 1949 avslutade konventionen om sociala förmåner till alla de övriga staterna i Europarådet, bygga på två huvudprinciper, nämligen dels att alla medlemsländers medborgare skola behandlas lika ifråga om särskilt angivna sociala förmåner, dels att sociala förmåner enligt existerande överenskommelser mellan två eller flera medlemsländer skola utsträckas att gälla för alla medlemsländers medborgare.

Departementschefen.

Bland de talrika rekommendationer som församlingen under 1951 års sessioner godkänt, äro nr 21 och nr 23 de viktigaste. Den sistnämnda innefattar förslag till en helt ny stadga för Europarådet. Förslaget upptager åtskilliga bestämmelser som diskuterats vid tidigare sammanträden med ministerkommitténs experter och som icke vunnit tillräcklig anslutning från de i ministerkommittén företrädde regeringarna. Andra nyheter i förslaget ha däremot till sitt sakliga innehåll gillats av ministerkommittén. Vid dennas senaste möte företogs ingen prövning av det nya stadgeförslaget. Rekommendationen nr 21 var av församlingen tänkt såsom en provisorisk lösning av vissa konstitutionella frågor, i avbidan på en allmän stadgerevision. Den åsyftar bl. a. främjandet av en överenskommelse mellan därtill sinnade medlemsstater om upprättande av en politisk myndighet för behandling av försvars- och utrikesfrågor. Meningen torde vara att denna myndighet skall framstå såsom ett organ för Europarådet. Rekommendationen måste därför förutsätta upphävande av den nuvarande stadgebestämmelsen i art. 1 d), enligt vilken frågor om det nationella försvaret ligga utanför Europarådets behörighet. Icke heller denna rekommendation var föremål för någon egentlig sakbehandling vid ministerkommitténs marsmöte detta år.

Det var framläggandet av det ovan refererade brittiska förslaget, som föranledde att behandlingen av de bägge rekommendationerna nr 21 och 23 uppsköts. Vad det brittiska förslaget angår, avvisar det en utveckling av Europarådet i federalistisk riktning, men tillmötesgår dock församlingens önskemål om vissa ändringar i Europarådets struktur. Sådana speciella orga-

nisationer som Schumanplanens kol- och stålpool och den planerade europeiska försvarsgemenskapen skulle enligt förslaget inordnas under Europarådet. Klart är att infogandet av den sistnämnda organisationen inom Europarådets ram måste kräva stadgeändring.

Eftersom det brittiska förslaget endast föreligger i en löst skisserad form och skall närmare prövas vid ett sammanträde av representanter för regeringarna, torde ett definitivt svenskt ställningstagande till detsamma böra tillsvidare anstå. Den omedelbara reaktionen från svenska regeringens sida framgår av mitt inlägg i debatten under marsmötet (bil. Litt G). Jag erinrar i detta sammanhang om att utrikesutskottet i sitt utlåtande nr 5 under 1951 års riksdag underströk att, därest specialorgan upprättas inom Europarådet eller anknytas därtill, specialorganens arbetsuppgifter böra ligga inom rådets kompetensområde.

Såsom den föregående redogörelsen givit vid handen har rekommendationen nr 8 om upprättandet av en europeisk myndighet för jordbruk överlämnats till den konferens för samma ändamål som enligt franska regeringens inbjudan sammanträdde i Paris den 25 mars. Svenska regeringen var företräd vid denna konferens men intog för egen del en avvaktande hållning till planen på en europisk jordbruksmyndighet. Med hänsyn till den svenska jordbruksproduktionens speciella villkor och sättet för dess reglering syntes det osannolikt att Sverige skulle kunna ansluta sig till en marknadsorganisation av ifrågasatt slag. Därest emellertid en sådan internationell organisation skulle komma till stånd, komme man från svensk sida att vinnlägga sig om att med densamma upprätthålla sådana förbindelser, som vore ägnade att främja gemensamma europeiska jordbruksintressen.

Under återopande av vad jag i det föregående anfört och under framhållande av att synnerliga skäl föreligga för propositions avlämnande utan hinder därav att den reguljära tiden för propositioners avlämnande är förfluten, får jag hemställa

att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående omförmälda av Europarådets rådgivande församling år 1951 vid dess tredje ordinarie möte fattade beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Ljungdahl.

Bilagor.

A. REKOMMENDATION 8**angående upprättande av en europeisk myndighet för jordbruket.**

Församlingen,
som tagit kännedom om den rapport, som framlagts av det särskilda utskottet för jordbruksfrågor, och godkänt dess principer,
uppskattar franska regeringens initiativ att sammankalla en konferens i syfte att överväga upprättandet av en gemensam organisation för de viktigaste europeiska jordbruksmarknaderna,

rekommenderar ministerkommittén

- (a) att en expertkonferens snarast möjligt måtte sammankallas inom Europarådets ram med uppgift att utarbeta ett förslag till överenskommelse om upprättande av en europeisk myndighet för jordbruk på grundval av de principer, som innefattas i ovannämnda rapport;
- (b) att de av OEEC:s medlemsländer, som ej äro medlemmar av Europarådet, skola inbjudas att delta i konferensen;
- (c) att representanter för producenterna skola delta tillsammans med regeringsexperterna;
- (d) att i samband med konferensens arbete nära kontakt skall upprätthållas med de olika inom detta område behöriga internationella organisationerna, och att Europarådets rådgivande församling skall hållas fortlöpande underrättad om de framsteg som göras.

Dokument As (3) 4.)

B. REKOMMENDATION 11**angående en gemensam politik i syfte att sänka tullmurarna inom Europa.**

Församlingen,
som beaktar, att ett av de främsta målen för medlemsstaterna bör vara att avskaffa ömsesidiga handelshinder, men att varje åtgärd som inskränkes till att endast avskaffa kvantitativa restriktioner är otillräcklig, i synnerhet om den tager sikte endast på enskild handel och utesluter den statliga handeln,
som finner det vara synnerligen viktigt att medlemsstaterna fullfölja en gemensam politik i syfte att sänka tullmurarna inom Europa,

som finner att det främsta målet för en dylik politik bör vara att fastställa en högsta tullgräns och att därefter gradvis sänka tullarna för större delen av handeln mellan Europas länder,

1. föreslår att en dylik politik grundas på följande tre principer:

- (a) De Höga Fördragsslutande Parterna skola i en konvention förbinda sig att gentemot varandra ej bibehålla tullar överstigande 35 % efter en tidpunkt, som skall fastställas i konventionen, och i alla handelser ej efter den tidpunkt, då det successiva genomförandet av denna plan ägt rum.

För att underlätta tillämpningen av denna princip för de Höga Fördragsslutande Parter, som ha höga finanstillar, skola dessa stater ha rätt att inom ovannämnda period omvandla dylika tullar till interna acciser, som för att ej få diskriminerande verkan skola gälla lika för importerade och inhemska varor.

- (b) De Höga Fördragsslutande Parterna skola förbinda sig att för varor från andra Höga Fördragsslutande Parter icke bibehålla eller införa importtullar överstigande 5 % för råvaror, 15 % för halvfabrikat samt 25 % för färdigprodukter och livsmedel.

Bestämmelserna ovan angående möjligheten att omvandla vissa tullar till acciser lika för utländska och inhemska varor skola tillämpas även på förevarande paragraf.

Under första året skola bestämmelserna enligt (b) endast tillämpas med avseende på 70 % av varje lands totala importhandel inom varje av de ovan angivna varugrupperna. Under det andra året skola de utsträckas till 80 % och under det tredje året till 90 %. De Höga Fördragsslutande Parterna skola åtaga sig att före det tredje årets utgång fastställa på vad sätt och på vilka villkor ovan angivna högsta tullsatser med avseende på importtullar skola tillämpas på deras minimitullsatser.

De Höga Fördragsslutande Parterna skola förbinda sig att inleda förhandlingar i syfte att fastställa högsta tullsatser för varor av särskild betydelse för handeln mellan de europeiska länderna.

- (c) Konventionen skall vara öppen för alla länder och självständiga tullområden, vilka äro villiga att acceptera däri ingående förpliktelser.

Församlingen, som likväl är medveten om att antagandet av dessa tre principer skulle utgöra endast ett steg mot avslutandet av en europeisk tullunion,

2. förordar införandet antingen i den konvention, som skall undertecknas av de Höga Fördragsslutande Parterna, eller i slutakten från den konferens, där dylika bestämmelser må antagas, av ett stadgande, varigenom staterna förbinda sig att inom rimlig tid sammankalla en konferens med uppgift att pröva en plan för fullständigt avskaffande av tullar mellan de ifrågavarande länderna,
3. utdömer bruket av kvantitativa restriktioner som ett skyddsmedel och förklarar, att dylika medel aldrig få neutralisera eller förminska effekten av de tullsänkningar, som föreslagits i ovanstående paragrafer,
4. uppdrager åt generalsekretariatet att hålla kontakt med de ledande officiella organisationerna på detta område och särskilt att tillsammans med GATT studera de tekniska problem, som kunna uppstå vid tillämpningen av de tre ovannämnda principerna, allt med det slutliga syftet att uppgöra en mer detaljerad plan för en »lågtariffklubb», vilken skall beakta de enskilda staternas svårigheter och studera problemet om beräkning av indextal såsom mått på storleken av de genomsnittstullar, som varje medlemsstat tillämpar,
5. uppdrager åt ekonomiska utskottet och generalsekretariatet att i samråd med vederbörande internationella organisationer studera de möjliga följderna av denna reform i de olika länderna på arbetskraftens utnyttjande och dess eventuella överflyttning från ett anställningsområde till ett annat,
6. uppdrager åt generalsekretariatet att i möjligaste utsträckning samarbeta med den särskilda kommitté, som tillsatts i Genève i oktober 1951 med uppgift att studera förslag, som framlagts för sänkning av tullarna på regional basis och att granska den plan, som uppgjorts av den franske ministern Pflimlin, och

7. *rekommenderar* ministerkommittén att informera regeringarna om förslagen i denna rekommendation och uppmana dem att framställa förslag antingen rörande en internationell konferens eller en samfällad aktion inom Allmänna tull- och handelsavtalets ram eller om andra lämpliga medel till förslagens genomförande,
 8. *rekommenderar* vidare, att ministerkommittén uppmanar medlemsstaternas regeringar att anmäla varje förändring i sina tullar till generalsekretariatet, som skall ansvara för deras publicering.
- (Dokument AS (3) 68 och 105.)

C. REKOMMENDATION 13

angående flykting- och överbefolkningsproblemet.

Församlingen,

som tagit del av rapporten från expertkommittén för flykting- och överbefolkningsproblemet och som uttalar sin fullständiga anslutning till rapportens anda och slutsatser,

som beaktar att det är oundgängligt att samordna och stärka en europeisk aktion för lösning av flykting- och överbefolkningsproblemet,

1. *rekommenderar* ministerkommittén att upprätta en särskild förbindelsekommitté, vars medlemmar skola utses av Europarådets blandade kommitté, och som skall bestå av tre medlemmar från ministerkommittén och tre medlemmar från församlingens befolknings- och flyktingutskott, av vilka de senare skola väljas från en av utskottet uppgjord lista uppdragande sex utskottsledamöter.

(a) Denna särskilda förbindelsekommitté, som skall beakta flykting- och överbefolkningskommitténs arbete, skall ha till uppgift:

- (i) att uppdraga riktlinjer för en gemensam europeisk politik avseende flyktingar och överbefolkning och att samordna Europarådets arbete på detta område,
- (ii) att fastställa allmänna principer för en politik avseende flyktingars och arbetslösas bosättning,
- (iii) att genom av emigrations- och immigrationsländerna gemensamt vidtagna åtgärder på det internationella planet verka för en praktisk lösning av flykting- och överbefolkningsproblemet,
- (iv) att upplysa allmänna opinionen och insamla erforderliga informationer i syfte att möjliggöra för parlamenten och medlemsstaternas regeringar att vidtaga de speciella åtgärder, som må erfordras.

(b) I detta syfte skall den särskilda förbindelsekommittén:

- (i) studera förslag till praktiska åtgärder på grundval av de allmänna principer, som anförts i underparagrafen (ii) av paragraf (a) ovan rörande bosättning såväl i Europa som i transoceana länder och samtidigt eftersträva att åstadkomma en lämplig geografisk fördelning i avsikt att lätta det befolkningstryck, som för närvarande existerar vid vissa medlemsstaters gränser,
- (ii) uppgöra förslag till finansiering av dylika åtgärder,
- (iii) föreslå lämpliga åtgärder för bevarande av de kulturella intressena och underlätta yrkesutbildningen av unga flyktingar,

- (iv) upprätta fast förbindelse med berörda representanter för Europarådets medlemsstater, med OEEC, med Förenta Nationernas Höge Kommissarie för flyktingar och med de mellanstatliga organisationer, som syssla med flyktingproblem, överbefolkning och emigration i syfte att främja deras verksamhet och undvika dubbelarbete,
- (v) upprätta förbindelse med representativa flyktingföreningar och med religiösa välfärdsorganisationer av såväl nationell som internationell natur,
- (vi) eftersträva att i fråga om rättsskydd åt flyktingar förmå Europarådets medlemsstater att åtminstone bereda flyktingarna sådan rättslig status, som förutses i Genèvekonventionen den 28 juli 1951 rörande flyktingars rättsliga ställning, och vidare att i möjligaste mån underlätta flyktingars rörelsefrihet.

Församlingen

2. *rekommenderar* ministerkommittén att, i syfte att upprätthålla kontinuitet i Europarådets verksamhet, på förslag av den särskilda förbindelsekommittén utnämna en »speciell representant», som skall vara en framstående europeisk person. Den specielle representantens uppgifter skola vara att som den särskilda förbindelsekommitténs delegat uppträda som Europarådets representant vid de olika internationella organisationer, som handlägga flykting- och överbefolkningsproblemet; att uppmuntra varje initiativ, som må tagas i syfte att inleda förhandlingar rörande dessa problem mellan Europarådets medlemsregeringar och att stödja den praktiska tillämpningen av varje åtgärd, som må beslutas,
3. *rekommenderar* ministerkommittén att, innan något slutligt avgörande träffas om förslaget att upprätta ett europeiskt flyktingkontor, vilket förslag ministerkommittén förbehållit sig att närmare pröva, för övervägande hänskjuta förslaget till den särskilda förbindelsekommittén, som bör framlägga en rapport därom.

(Dokument AS (3) 72.)

D.

REKOMMENDATION 21

angående mål och riktlinjer för en europeisk politik.

Del A.

Samordning av europeisk politik inom Europarådet.

Församlingen,

som beaktar att det, oavsett de ändringar av allmän natur, som avses vidtagas i Europarådets stadga och vilka äro föremål för en särskild rekommendation av församlingen, är nödvändigt att städse verka för en samordning av europeisk politik så långt som stadgan i sin nuvarande form tillåter,

som beaktar, att den trängande nödvändigheten av en nära samverkan mellan Europa och nationerna på andra sidan Atlanten kräver ett samtidigt stärkande av den europeiska enhet, som är en oundgänglig förutsättning för en normal och jämn utveckling av en dylik samverkan,

som beaktar, att det följaktligen är nödvändigt för Europarådet att finna ett medel, som möjliggör för medlemsstaterna att konsultera varandra och enas om utformningen av sin utrikespolitik för att på så sätt komma fram till och kunna giva uttryck för en gemensam politisk linje,

1. rekommenderar

- (a) att ministerkommittén anmodar varje medlemsstat att utnämna en minister med särskilt ansvar för europeiska ärenden;
- (b) att Europaministrarna skola mötas med regelbundna och ofta återkommande tidsmellanrum och uppträda som ersättare för utrikesministrarna, så att ministerkommittén kan bli ett organ för halvpermanent konsultation med syfte att i nära förbindelse med samväldets länder samordna medlemsstaternas yttre politik;
- (c) att i vissa fall denna samordning skall kunna föranleda ministerkommittén att utnämna delegater för Europarådet med instruktioner:
 - att företräda medlemsstaterna vid internationella förhandlingar eller i vissa internationella organisationers administration;
 - att utforma eller verka för en gemensam politik på de viktigaste europeiska verksamhetsområdena i syfte att främja ekonomisk, finansiell och social gemenskap i Europa som helhet.

Del B.

Skapande av en politisk myndighet i Washingtondeklarationens anda.

Församlingen,

som erinrar om att upprättandet av en europeisk politisk myndighet med begränsade uppgifter men med verkliga befogenheter från början varit det väsentliga målet för Europarådet,

som beaktar att upprättandet av denna myndighet för närvarande är oförenligt med flera staters politik, vilka förklara sig icke kunna godtaga densamma,

som erinrar om den gemensamma deklarationen i Washington den 14 september 1951, i vilken de tre utrikesministrarna för Förenta Staterna, Frankrike och Storbritannien hänvisade till förekomsten av »en europeisk kontinental gemenskap med vilken Storbritanniens regering önskar upprätta så nära förbindelse som möjligt på alla stadier av dess utveckling»,

som anser, att det hot som vilar över Europa och nödvändigheten av en gemensam försvarsorganisation gör upprättandet av en europeisk armé högeligen önskvärdt, i vilken armé största möjliga antal medlemsstater i Europarådet böra delta och vilken bör erhålla sina instruktioner från något slags kontrollerande politiskt organ,

2. rekommenderar

- (a) att ministerkommittén måtte verka för att en överenskommelse så snart som möjligt avslutas mellan de medlemsstater, som äro därtill sinnade, om upprättande av en politisk myndighet underkastad en parlamentarisk församlings demokratiska kontroll. Denna myndighets kompetens skall begränsas till de områden med avseende på försvars- och utrikesfrågor, för vilka ett gemensamt utövande av suveräniteten nödvändiggöres genom upprättandet av en europeisk armé och dennas användning inom ramen för Atlantpakten,
- (b) att denna överenskommelse skall fastställa grunderna för anknytning till den sålunda skapade politiska myndigheten från de medlemmar av Europarådet, som ej ingå i myndigheten, särskilt Storbritannien.

3. Församlingen anmodar varje medlemsstat att ange sin ståndpunkt till denna rekommendation med beaktande av Atlantrådets förestående möte i Lissabon.

Del C.

Församlingen,
som anser att det är nödvändigt att ge en frisk impuls åt den ekonomiska, finansiella och sociala samordningen i Europa som helhet i nära samverkan med samväldets länder,

4. erinrar om sin rekommendation den 5 september 1949 angående sammankallande av en konferens mellan länderna i Europa och samväldet och är av den åsikten, att en dylik konferens bl. a. bör överväga möjligheten att upprätta en sammanslutning mellan det fria Europa och sterlingområdet.

Del D.

5. Församlingen erinrar om att på de områden, där frågan om samordning för närvarande synes för tidigt väckt, det må vara skäl att tillgripa metoden att upprätta ytterligare specialiserade myndigheter, som skola stå öppna för alla medlemmar av Europarådet.

(Dokument AS (3) 108.)

E.

REKOMMENDATION 22

angående upprättande av en enhetlig europeisk jurisdiktion.

Församlingen,

som beaktar, att åtskilliga överenskommelser och utkast till överenskommelser angående skydd för de mänskliga rättigheterna, angående upprättandet av en myndighet för kol och stål, av en europeisk armé och av en europeisk myndighet för jordbruk uttryckligen förutse upprättandet av europeiska domstolar,

som beaktar, att andra konventionsutkast, som ha avseende på sociala frågor och som tillkommit på initiativ av ministerkommittén, innehålla en skiljedomsklausul, som förutsätter upprättandet av skiljedomstolar att fungera i fall av tvister,

som beaktar, att det är oundgängligen nödvändigt att undvika ett dylikt mångfaldigande av internationella jurisdiktioner,

som beaktar, att även för tvister angående tolkningen och tillämpningen av konventioner om upprättande av myndigheter med begränsat medlemskap en enda europeisk domstol skulle erbjuda vida större garantier för självständighet och opartiskhet än en domstol, vars alla medlemmar tillhöra stater, som redan kunna ha tagit ställning till den fråga, som hänskjutits till domarna,

som beaktar, att en enda juridisk institution av naturliga skäl skulle vara behörig att avgöra tvister mellan Europarådets medlemmar angående tolkningen och tillämpningen av stadgan liksom av alla europeiska konventioner, samtidigt som den skulle kunna fullgöra samma rådgivande funktioner i förhållande till ministerkommittén och församlingen som Internationella domstolen i förhållande till Förenta Nationernas organisationer,

rekommenderar

att ministerkommittén måtte utse en grupp av regeringsexpenter bestående av sju medlemmar att delta i diskussioner med administrativa och juridiska utskottets särskilda arbetsgrupp i syfte att före nästa församlingsmöte utarbeta ett preliminärt konventionsutkast för upprättande av en enhetlig europeisk domstol.

(Dokument AS (3) 102.)

F. REKOMMENDATION 23

angående utkast till ny stadga för Europarådet.

Församlingen,

som, under framhållande av frågans fundamentala betydelse, erinrar om att församlingen i samband med sitt första möte den 13 augusti 1949 av ministerkommittén ombetts »att granska sådana förändringar i Europas politiska struktur, som må befinnas nödvändiga för att förverkliga en närmare sammanslutning mellan Europarådets medlemmar och skapa ett effektivt samarbete på de skilda områden, som angivas i stadgans första artikel»,

som beaktar att församlingen den 6 september som svar på denna hemställan enhälligt beslöt, att syftet med den av ministerkommittén förutsedda stadgereformen var »upprättandet av en europeisk myndighet med begränsade uppgifter men med verkliga befogenheter»,

som erinrar om att den under de tre gångna sessionerna i samråd med ministerkommittén undersökt de praktiska möjligheterna att nå detta mål,

som är medveten om att utvecklingen av det internationella läget ger anledning till sådana viktiga ändringar i Europas politiska struktur att Europarådets kompetens bör fastställas och utvidgas,

som har bemödat sig om att endast föreslå sådana ändringar, som överensstämmer med medlemsstaternas offentligt tillkännagivna ståndpunkt till Europarådets åligganden och struktur,

som har infört dessa ändringar i utkastet till en ny stadga,

rekommenderar ministerkommittén

- (a) att godkänna det till denna rekommendation fogade utkastet till en ny stadga för Europarådet,
- (b) att uppmana medlemsstaterna att ratificera den nya stadgan i enlighet med bestämmelserna i den nuvarande stadgans artikel 41,
- (c) att snarast vidtaga praktiska åtgärder för att undanröja rådande oklarhet beträffande olika internationella europeiska organisationers befogenheter genom sammanslagning av Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete och Bryssel-paktens återstående organ med Europarådet.

(Dokument AS (3) 68 och 105.)

G. Utrikesminister Undéns anförande i Europarådets ministerkommitté den 20 mars 1952.

I egenskap av Sveriges ombud är jag i första hand angelägen framhålla, att jag i stor utsträckning delar de betänkligheter, som utrikesminister Eden gav uttryck åt i går, då han talade om de nuvarande tendenserna att

ändra Europarådets struktur i riktning mot en kvasi-federal institution med lagstiftande och verkställande befogenheter.

Det av herr Eden framförda förslaget förtjänar följaktligen den allvarligaste uppmärksamhet.

Den svenska delegationen inser till fullo vilka fördelar i olika avseenden, som skulle kunna vinnas genom fullföljande av vår brittiske kollegas förslag om vissa ändringar i vår stadga, syftande till att underlätta inlemmandet i Europarådet av sådana institutioner som kol- och stålgemenskapen och andra likartade organisationer, som må komma att bildas. Samtidigt är svenska delegationen medveten om de svårigheter, vilka, såsom den holländske delegaten framhållit, ävenledes här möta. Då man i detta sammanhang, vilket även herr Eden gjort, bringar den europeiska försvarsgemenskapen på tal, måste jag emellertid göra bestämt förbehåll.

Jag tillåter mig i detta avseende erinra om att, då inbjudan år 1949 framfördes till svenska regeringen att deltaga i det förberedande arbetet i London i syfte att bilda Europarådet, min regering ställde den förberedande frågan, huruvida militära spörsmål vore avsedda att falla inom Europarådets behörighet eller icke. Det svar, som erhöles, var otvetydigt nekande. Det var mot bakgrunden av detta besked, som Sverige ansåg sig kunna deltaga i det arbete, som ledde till bildandet av Europarådet.

Svenska riksdagens godkännande av Sveriges anslutning till Europarådets stadga lämnades följaktligen på grundval av bestämmelsen i stadgans artikel 1: d), enligt vilken frågor avseende det nationella försvaret falla utanför Europarådets behörighet. Sveriges regering och riksdag hålla alltjämt fast vid att denna bestämmelse iakttages. Ehuru jag ej haft tillfälle att underkasta de av herr Eden framlagda förslagen den noggranna prövning, som de förtjäna, vill jag redan nu framföra några preliminära synpunkter på desamma.

Enligt vad som antydde av vår brittiske kollega borde Europarådet — samtidigt som det genom ändringar i stadgan skulle få möjlighet att tjäna såsom organ för Schumanplanen, den europeiska försvarsgemenskapen etc. — fortsätta att vara en organisation för samarbete mellan regeringarna i Västeuropas länder. Herr Eden preciserade sin tankegång genom att understrika, att Europarådet liksom hittills borde fullfölja de i stadgans artikel 1 angivna syftena.

I detta sammanhang synas följande kommentarer påkallade.

Var och en förstår utan svårighet, att de sex makter, som för närvarande äro i färd med att bilda den europeiska försvarsgemenskapen, anse det erforderligt att upprätta särskilda myndigheter för att förverkliga sina syften. Det är likväl ej så lätt att förstå skälen för att det skulle vara av väsentlig betydelse eller t. o. m. oundgängligt att anknyta Europarådets övriga medlemmar till detta arbete med de svårigheter av alla slag, som i dylikt fall måste uppstå. Jag inser till fullo, att ikraftträdandet av Schumanplanen liksom tillkomsten eventuellt av andra organisationer på det ekonomiska området kommer att få betydande återverkningar på de finansiella och ekonomiska förhållandena i Europarådets övriga medlemsstater. Men jag har svårt att föreställa mig på vilket sätt dessa övriga medlemmar skulle kunna med verkligt utbyte inom Europarådet diskutera och behandla de militära problem, som äro gemensamma för de sex medlemsstater i Europarådet, vilka deltaga i den europeiska försvarsgemenskapen.

Eftersom texten till avtalet om en europeisk försvarsgemenskap ännu ej fastställts och avtalet än mindre antagits av respektive parlament, har jag för dagen endast kunnat antyda de problem, som föreligga. Men jag har velat

understryka, att det här gäller en väsentlig fråga, som man icke kan komma förbi.

Vad beträffar den fortsatta behandlingen av det brittiska förslaget vill jag redan nu förklara, att jag delar uppfattningen att denna behandling bör ha till syfte att finna lösningar, som avse att upprätthålla och bevara samarbetet mellan samtliga nuvarande medlemmar av Europarådet.

Det är endast under denna förutsättning, som jag kan se möjligheter för Sverige att delta i den fortsatta utredningen av de frågor, som i går framförts av vår brittiske kollega.

Stockholm 1952. Kungl. Boktryckeriet P. A. Norstedt & Söner

521240